

ΟΙ ΝΥΧΤΕΡΙΔΕΣ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΠΗΛΑΙΑ

Από τον

Α. ΛΕΓΑΚΗ

ΣΥΝΟΨΗ

Τα σπήλαια χρησιμοποιούνται από τις νυχτερίδες για μια μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων. Πολλά είδη τα χρησιμοποιούν για τουλάχιστον μέρος της διαχείμανσης τους. Επίσης χρησιμοποιούνται ως χώροι ζευγαρώματος, αναπαραγωγής, ανάθρεψης των μικρών και διανυκτέρευσης.

Στην Ελλάδα έχουν αναφερθεί μέχρι σήμερα 27 είδη νυχτερίδων. Από αυτές, οι περισσότερες περνούν ένα μεγάλο μέρος της ζωής τους μέσα σε σπήλαια και άλλες καρστικές μορφές. Δυστυχώς, η μελέτη των νυχτερίδων στην Ελλάδα βρίσκεται σε πολύ χαμηλό επίπεδο και ελάχιστοι έλληνες ερευνητές έχουν ασχοληθεί μαζί τους. Έτσι γνωρίζουμε πολύ λίγα πράγματα για την εξάπλωσή τους, τη βιολογία τους, την κατάσταση των πληθυσμών και τους κινδύνους που τις απειλούν. Μέχρι σήμερα έχει αναφερθεί στην επιστημονική βιβλιογραφία η παρουσία νυχτερίδων σε πάνω από 40 σπήλαια που βρίσκονται διεσπαρμένα σε όλη την Ελλάδα. Οπωσδήποτε όμως ο αριθμός αυτός πρέπει να είναι πολύ μεγαλύτερος καθώς δεν έχουν εξερευνηθεί από βιοσπηλαιολογική άποψη πολλά σπήλαια.

Οι νυχτερίδες που χρησιμοποιούν τα σπήλαια απειλούνται από μια σειρά κινδύνων που προέρχονται από ανθρώπινες δραστηριότητες. Η αφύπνισή τους κατά τη διάρκεια της διαχείμανσης αυξάνει τον κίνδυνο της απώλειας ενέργειας η οποία θα είναι απαραίτητη για το χειμώνα. Ο πλήρης αποκλεισμός των εισόδων των σπηλαίων δεν επιτρέπει στις νυχτερίδες να χρησιμοποιήσουν τους χώρους αυτούς. Η χρήση των σπηλαίων ως ποιμνιοστάσια, για προσωρινή διαμονή, για παρατεταμένες αρχαιολογικές και άλλες ανασκαφές αλλά και η απρογραμμάτιστη τουριστική εκμετάλλευση και ο έντονος φωτισμός ενοχλούν τις νυχτερίδες και τις αναγκάζουν να αναζητήσουν καταφύγιο σε άλλες όχι τόσο κατάλληλες τοποθεσίες. Η συλλογή επίσης νυχτερίδων για διάφορες χρήσεις έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των πληθυσμών τους.

Η τήρηση κάποιων κανόνων συμπεριφοράς μέσα στα σπήλαια, ο σωστός σχεδιασμός των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, η καταγραφή και η μελέτη των πληθυσμών των νυχτερίδων στα ελληνικά σπήλαια και η ενημέρωση του κοινού γύρω από τη σημασία και τα προβλήματά τους είναι μερικά από τα αναγκαία μέτρα που πρέπει να ληφθούν άμεσα για τη διατήρηση αυτών των τόσο σημαντικών ζώων.

* Bats in Greek caves.

** A. Legakis, Zoological Museum, Dept. of Biology, Univ. of Athens, Panepistimioupolis, 157 84 Athens.

ABSTRACT

Caves are used by bats for a variety of reasons. Many species use them for at least part of their hibernation period. They are also used for breeding, as mating roosts, for rearing of the young or as night roosts.

In Greece, 27 species have been recorded so far. Most of them spend a large part of their lives inside caves and other karstic formations. Unfortunately, the study of bats in Greece is very underdeveloped and very few greek researchers have been involved with it. Therefore, we know very few things about their distribution, their biology, the status of their populations and the threats against them. So far, from the survey of the scientific literature we know the presence of bats from more than 40 caves distributed all over Greece. However, the real number must be much higher because most of the caves of Greece have not been studied from the biospeleological point of view.

The bats that use caves are threatened from a number of human activities. Their awakening during hibernation increases the risk of fat reserves running out before the winter is over. The complete blocking of cave entrances does allow bats to enter and use them. The use of caves as stables, as habitations, for long-term archeological and other excavations, and the unplanned tourist exploitation and lighting disturb bats and force them to seek out new and perhaps not so suitable refuges. The collection of bats for various uses may result in the diminishing of their populations.

The observation of certain rules inside caves, the correct planning of human activities, the surveying and study of bat populations in greek caves and the raising of public awareness are a number of necessary measures that must be taken to ensure the conservation of these animals.